11 ÅRG.
N:r 22

TIDEVARVET

Lösnummer 15 öre.

3 JUNI
1933

Vad har hänt?

Skolbarns krigsövningar. Angrepp eller försvar?

NEDRUSTNINGSKONFERENSEN, som varit svårt beträngd, fattade mod efter herr Hitlers offentliga fredsdeklaration inför tyska riksdagen och beslöt att ta honom på orden. Underhandlingarna fortsatte. Även Amerika accepterade det engelska förslaget som förhandlingsbas och förklarade sig villigt att till konflikts undvikande förhandla med övriga makter då freden hotas. Det gällde nu att komma överens om vad som menas med en *angripare.* Ryssarna skördade först stort bifall för sin föreslagna definition, men nu har eftertankens kranka blekhet åter angripit konferensen och man grubblar förgäves över vad en angripare är.

DEN EKONOMISKA VÄRLDSKONFERENSEN förberedes. MacDonald, dess blivande president, blev häromdagen på ett ytterst respektlöst sätt angripen av sin gamle vapenbroder Snowden, för sin underlåtenhet att ge klart besked om engelska regeringens program för konferensen. Framförallt nu sedan U. S. A. släppt guldet och låter dollarn rutscha utför, vilket ju innebär en svår konkurrens med England om lågvalutans fördelar.

Sverige har också utsett sin delegation, bland vilka märkes utrikes- och finansministrarna, professor Cassel och riksbankschefen.

Riktlinjerna för den svenska penningpolitiken har även lagts fram i samband med regeringens proposition om fortsatt befrielse för riksbanken att inlösa sedlar med guld. Valutarådet har dessutom kommit med sitt förslag och bankofullmäktige med sitt, vilka i stort sett överensstämmer med finansministerns och går ut på att den från 1932 hållna linjen med stabil inhemsk prisnivå i möjligaste mån bör bibehållas men att detta icke utesluter en måttlig prisstegring. Överdrifter åt båda håll fördömas, och man har vissa nya förslag till penningprogrammets genomförande.

NATIONERNAS FÖRBUNDS RÅD har nu att ta ställning till judeförföljelserna i Tyskland, på grund av hänvändelse från en tysk jude i Oberschlesien, som åberopar sig på det minoritetsskydd, som garanterats i fredstraktaten. Tyskland protesterar mot frågans upptagande, och förbundsrådet har överlämnat åt en juristkommitté att utreda om förslagsställaren över huvud taget är berättigad att framföra en petition.

TYSKLAND HAR, för att straffa sin ståndaktige granne, vidtagit skarpa åtgärder mot turisttrafiken till Österrike. 1,000 mark kostar det en tysk att passera gränsen. Rikskansler Dollfuss har genom sin rakryggade politik uppväckt den tyska vreden. Men mycket hänger nu på den politiken.

J. P. MORGANS INKALLANDE inför amerikanska senaten för treårig skatteskolkning, är annars veckans sensation. Men Morgan försvarar sig med att han bara gjort förluster, bl. a. en gång på två dagar förlorat 21 miljoner.

OM DET JAPANSK-KINESISKA KRIGET råder ännu någon oklarhet — huruvida Peking är intaget till fullo. Men ett vapenstillestånd tycks verkligen ha kommit till stånd.

GANDHIS FASTA ÄR NU SLUT. Han började med att dricka ett glas apelsinsaft, som räcktes honom av en paria. Gandhi har alltså, såsom det anstår en mahatma, klarat sin treveckorsfasta och är vid god vigör och dådberedd, fast han endast väger trettiosex kilo. En omedelbar seger för parias har han också frammanat, då de i ett par städer — för att fira fastans lyckliga utgång — fått tillträde till Sivas tempel.

ETT UPPSKATTAT UTTRYCK för det nordiska samförståndet är föreningen Nordens skolungdomsfärder, som just nu, med stor anslutning ägt rum till Stockholm, under intresserade lärares och lärarinnors ledning.

DEN MÄRKLIGA HORNBORGASJÖN, som undergått upprepade sänkningar är återigen föremål för ett större allmänt intresse. Man är inte nöjd med resultatet av sänkningen utan nu vill man ha mer vatten i sjön. Och ersättning för lidna förluster. Regeringen har framlagt ett förlikningsförslag och jordbruksutskottet har fått ta sig en vårtripp till den på det Älvsborgska höglandet belägna egendomligt vackra silurslättsjön.

Veckovakten

En sida av Hornborgasjön. (Foto ur Rudolf Söderbergs »Hornborgasjön». Natur och Kultur.)

Äntligen en examensfri skola för pojkar!

Viggbyholmsskolans nya utformning av den examensfria linjen inom skolan fram till en *normalskolekompetens* för både gossar och flickor är en verkligt glädjande händelse.

Kraven på att en examensfri skola även för gossar måtte upprättas, motsvarande den redan med framgång prövade flickskolan med normalkompetens, ha under senare år alltmera gjort sig gällande. Så framhölls t. ex. redan 1921 av Svenska Läkaresällskapet i de till skolkommissionen överlämnade önskemålen, det företräde, som den högre flickskolan äger framför läroverken genom att viss kompetens kan förvärvas utan examen. Detta behöver f. ö. icke särskilt framhållas för läsarna av Tidevarvet, där denna linje alltid konsekvent förfäktats. Med största tillfredsställelse får man nu konstatera ett första praktiskt försök att förverkliga dessa krav.

I sin motivering till beslutet framhåller rektor Per Sundberg särskilt dubbelheten i det nuvarande gymnasiets arbete, som samtidigt syftar både åt en förberedelse till universitet och högskolor via studentexamen och bibringandet av s. k. allmänbildning. Dubbelheten gör att båda uppgifterna lösas dåligt. F. ö. är det numera endast omkring en tredjedel av gymnasiets elever som i Sverige gå vidare till universiteten.

Viggbyholmsskolan kommer att lägga sitt arbete på fyra förberedande klasser och därefter en sjuårig överbyggnad avsedd att skänka en allmän medborgerlig bildning. Undervisningen kommer där att omfatta såväl teoretiska som praktiska studier, avsedda att göra eleverna skickade för deras blivande insats i samhället.

Som ett kraftigt understrykande av de önskemål, vilka Viggbyholmsskolan gått in för att förverkliga, kommer samtidigt en skrivelse till Konungen, undertecknad av omkring 200 läkare, pedagoger, socialarbetare, föräldrar och andra intresserade och där man hemställer om vissa reformer inom skolväsendet, bl. a. avskaffande av examina och inträdesprövningar, reformerat flyttningssystem, så att det otympliga kvarsittandet undvikes, större utrymme för praktiskt arbete, särskilt under övergångsåren. I stället för den anhopning av lärostoff i barndomsskolan, som nu äger rum, bör man sikta mot frivilliga bildningsmöjligheter i slutet av tonåren eller tjuguårsåldern.

Skrivelsen betonar uttryckligen de nackdelar ur fysisk, psykisk och ekonomisk synpunkt, som det nuvarande systemet med examensläsning, inträdesprövningar och alltför stora klasser utgör, med den arbetshets eller oekonomiska arbetsformer som därav följer. En i Stockholm under våren bildad sammanslutning av för skolfrågor intresserade föräldrar, benämnd Föräldrarnas skolförening, ämnar även fortsättningsvis fullfölja de i petitionen framförda kraven och önskemålen.

Det fria initiativ som nu tagits av Viggbyholmskolan får väl anses som ett gott tecken på utvecklingsmöjligheterna inom skolan och man får hoppas att dess banbrytande verkningar måtte bliva stora.

Till den fria forskningens ära.

Tre nypromoverade medicine doktorer.
Fr. v. doktor Andreen-Svedberg, doktor Widerström, doktor Grönblad.

I strålande sol och stor högtidlighet ägde Stockholms andra doktorspromotion rum på lördagen. Blå Hallens röda tegelväggar skimrade sagolikt sköna mot den blå majhimmel, som skymtade genom takfönstren och skänkte en underbar bakgrund till den akademiska ståten i svart och vitt, utvecklad inför 1,700 åskådares tjusta blickar.

Inte mindre än sextio doktorer — bland vilka tretton hedersdoktorer från Sverige, Norge, Danmark, Finland och Holland — skulle denna gång få mottaga sina doktorshattar, lagerkransar, ringar och diplom ur höga promotores händer, under musik och salut som sig bör och i närvoro av en imponerande mängd höga och lärda, från Prins Eugen, Ecklesiastikministern och Universitetskanslern till allt vad som finns i Stockholm av professorer och doktorer.

Medan akademiska orkestern spelade en festpolonäs av Oskar Lindberg tågade den akademiska processionen i noggrann rangordning med marskalkar, fanor och spiror ner i salen. Det gjorde verkligen ett gripande intryck att se denna förbimarsch av svenska lärda — och blivande lärda — ända från de vithåriga ordensprydda gamla herrarna till unga, fräscha studenter och studentskor, vilka med sina vita mössor skockade sig i täta led på läktaren. Så mycken forskarmöda, så mycket tålamod, tankar och framgångsrik flit! Låg det inte också i den starka stämning under vilken publiken bevittnade promotionen en uppskattning och tacksamhet inför tanke- och forskningsfriheten som råder i Sverige! En samling kring andliga värden, en hyllning av det redbara sökandet efter sanningen i en tid av upplösning, lögner och hetsad förtvivlan.

Men till programmet! Efter Tor Hedbergs Stockholm med musik av Oskar Lindberg utförd av Stockholms studentsångarförbund och Akademiska orkestern — ett gott prov på Stockholmsstudenternas musikaliska ambition och förmåga — höll professor Gustav Cassel ett anförande om Guldet och civilisationen, en historisk översikt som ledde ända fram till vår tid.

Därefter följde promotionen, förrättad av professorerna Carl Hesser, Otto Rosenberg, Nils Stjernberg och Henrik Cornell, som med ståtliga tal på svenska och latin hyllade vetenskaperna och deras utövare, enkannerligen de nya doktorernas skara. Bland dessa voro tre kvinnor, medicine hedersdoktorn Karolina Widerström och medicine doktorerna Andrea Andreen-Svedberg och Ester Grönblad.

Tyvärr förbjuder oss utrymmet att närmare ingå på de verk, som fört de sextio fram till den akademiska hedersbetygelsen! Men vi konstatera, att när Sveriges första kvinnliga läkare, som »genom ett långt livsverk visat vilken betydelse kvinnan som läkare haft i vårt land» mottog doktorsinsignierna, blevo de appläder som åtfölja varje hatt- eller kranspåsättning så våldsamma och långvariga att doktorn hann gå ned från tribunen och intaga sin plats igen innan de ville sluta. Och om bifallet också var stort för alla, märktes kanske en särskild värme, när publiken hälsade sådana korade gunstlingar som doktor Sam. Hybbinette, den blinde matematikern Nils Juringius och gästen från Finland, professor Runeberg. Vi notera det vackra skådespel med vilket alla dessas lärda bragder hedrades — en skön ceremoni till den fria forskningens ära.

Casan.

Kan Sverige ta emot tyska intellektuella?

Sakkunskapen uttalar sig.

Har vi i Sverige vilja och möjligheter att — följande vår gästfrihets traditioner — bereda tillfälle för förföljda tyska vetenskapsmän och studenter att fortsätta sitt forskningsarbete i vårt land? Frågan ställdes upp av *Margit Palmær* i förra numret av Tidevarvet. För att få den besvarad har Tidevarvet vänt sig till ledande representanter för högskolorna i Stockholm, samt för läkare och författare, som alla bevisat sitt intresse för saken genom att ge mycket beredvilliga svar på våra spörsmål. Gemensamt för de olika uttalandena är en viss önskan att något kunde göras och i många fall ett starkt medvetande om nödvändigheten av hjälpåtgärder i någon form. Men samtidigt har de flesta nödgats konstatera de stora praktiska svårigheter, som den rådande överbefolkningen på de lärda banorna och de otillräckliga ekonomiska resurserna erbjuder.

Vi börjar med professor Tunberg vid Stockholms högskola. (Forts. å sid. 4.)

Läckert och hälsosamt
är smörgåsbrödet
UPLANDSKUBBEN
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterapningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTOR: *Carin Hermelin.*
ANSVARIG UTGIVARE: *Ada Nilsson.*

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER
Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh.: *Eva Andén.*
Norrlandsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM
Specialitet: Familje- och arvsaker. Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Stockholms Yngre Tandläkares Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.
Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen) Leg. tandläkarna Astrid Gyllencreutz, Ingrid Huss, Ruth Öhrling. Tid pr tel. 20 03 73. Särskild mottagning för barn (tandl. Huss.) Månd., onsd., fred. 3.30—6.

Klockarebolagets
(f. d. Wissnells, etabl. 1818)
Begravningsbyrå & likkistfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 34 36 » 61 20 98
Efter affärstid: Enskede 29 30
Filialer: Agnegatan 40. 53 35 28
St Paulsgatan 15. 40 30 87
Ombud för Sv. Eldbegängelseföreningen

Eldbegängelsen
är den bästa formen för förvandlingen av de avlidnas stoft. Upplysningar om eldbegängelsen lämnas å
Svenska Eldbegängelseföreningens (S. E. Fs) Stockholmsavdelnings byrå, Sveavägen 25, 2 tr. (hiss). Tel. N. 22 80. Vardagar kl. 9—4, lördagar 10—2.
Medlemsavgiften i föreningen är en gång för alla: för medlemmar i Svenska Eldbegängelseförsäkringskassan Kr. 3: —, för i annan begravningskassa inskrivna Kr. 5: — samt för andra Kr. 10: —.
Föreningens tidskrift »Ignis» Kr. 2.50 pr år (ätta nr.)
Medlemskap i Sv. Eldbegängelseförsäkringskassan befriar de efterlevande från kostnader och bestyr med den dödes begravning. Låga premier.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM
LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid. Tryggt och ogen., vårlek.
Tel. 778 24.

Liliesjöös
Parfymeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM
Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. 50 59 82.
Hantverkaregatan 85 — Tel. 50 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. 31 70 25.
Aderbråckstrumpor — Hälfotsinlägg — Maggördlar — Bråckband — Sanitets- och Förbandsartiklar — Katalog gratis.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 » Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 » » 73 37
GÖTGATAN 52 » » 33390

Den 3 Juni 1933.

Slutet.

Man hade börjat undra om det s. k. välfärdsutskottet aldrig skulle kunna fatta beslut. Hur det nu än skulle bli. Men likväl ett beslut. Hotet om riksdagsupplösning har man inte trott så mycket på. En enig borgerlig front har snarare stått som ett hotande spöke. Det hade i dessa fruktansvärda allvarstider varit det mest olyckliga som kunde hända, och blivit en utmaning åt ytterligheths åll. Att detta nu icke blivit fallet måste hälsas med tillfredsställelse och som den huvudsakliga vinsten av den lösning, som kommit till stånd, ävensom att en lösning skett. För övrigt är ju uppgörelsen vad den är, och i sitt slag egendomlig. Socialdemokraterna ha vunnit spelet till största delen. Både statsarbeten och reservarbeten komma att anordnas. Arbetslöshetskommissionen är kvar men lönerna för de arbetslösa vid reservarbetena ska beräknas efter de på orten gängse lägsta grovarbetarlönerna. Detta måste anses som en riktig princip. Sämre är vad bondeförbundet erövrat, och som de i tron att hjälpa jordbruket, genomdrivit för att fortsätta den socialisering av modernäringen, som de förut arbetat på tillsammans med övriga borgerliga partier, ehuru de på sina program samfällt fördöma den. Och däri ha de haft rätt, ty de senaste årens statsreglering av jordbruket har visat sig allt annat än lycklig. Icke förty går man på samma väg. Efter spannmåls-, mjölk- och smörreglering fortsätter man med slakterireglering. Det blir odräglig att vara jordbrukare, och omöjligt.

Men — som sagt — detta hade kommit i alla fall, kanske ännu värre, och vi ha för denna gång undgått en stor fara: en lösning i klasskampens tecken.

—

Två läkare.

Karolina Widerström till de unga medicinarna.

Det gjorde vårt hjärta gott, att se Karolina Widerström rank och spänstig skrida uppför Blå Hallens trappsteg lördagen den 27 maj för att mottaga de yttre insignierna — hatten, ringen, diplomet — till det hedersdoktorat som hennes ungdoms läroanstalt Karolinska Mediko-Kirurgiska Institutet till sin egen heder förlänat henne.

Icke för att hon var den första kvinnan i svenska läkares led gavs henne hedern. Att vara den första är något tillfälligt. Karolinska Institutet ville hedra hennes livs läkargärning med dess målmedvetna sociala inställning och sociala patos.

Därför kunde också hon, på vars lott det fallit att svara på Medicinska Föreningens uppvaktning för hedersdoktorerna, ge de unga läkaradepterna ett verkligt lösensord med på vägen. Hon kom att nämna vilken berusande känsla av lycka, som fyllde henne, då hon nått fram till examensmålet.

»Jag hade nått fram» — så föllo hennes ord — »hade nått dithän, att jag fick börja att arbeta på eget ansvar. Ansvar bär och lyfter, men det kan också mången gång pressa en ned i stoftet. Där står ju framför en, som bjudande krav, främst en läkares första bud: 'Nil nocere!' Vålla icke skada! med allt vad detta bud innebär. Sedan kommer det lika bjudande kravet: ställ ditt vetande och ditt kunnande, ställ alla dina krafter i modren naturens tjänst, hennes, som allena är den som helar. Och slutligen: låt icke fascinera dig av dagens teorier! De nya upptäckterna, de nya rönen ge djupare inblick i tingens väsen, ge större klarhet och vidare blick. Men de teorier, som byggas på de nya rönen, förandeta ofta nya slag av bundenhet, ny ensidighet.

'Ars longa, vita brevis.' Läkekonsten är stor, vittfamnande, men den enskilde läkarens liv är kort och räckvidden liten. Dock, även gångna generationers erfarenhet är den nutida till nytta. Och de vapen, som den nutida läkarvetenskapen och dess hjälpvetenskaper satt i läkarens hand, särskilt vad beträffar diagnos och profylax, äro av den kvalitet, att man tycker sig kunna hoppas stora ting för tider som stunda. Framtidens läkare skola säkerligen, om de väl förvalta sitt pund, kunna komma att ge sina medmänniskor ofantligt mycket mera än vad deras föregångare förmått. Och ingenting kan varmare tillönskas Eder, I unga, än att få ta del i detta givande.»

Så talar en verklig läkare.

Salve praeclarissima et carissima doctor!

Medicine Doktor Andrea Andreen-Svedberg.

Tidevarvet kan inte underlåta att vid detta tillfälle även nämna vår medarbetare doktor Andrea Andreen-Svedberg, som efter avlagt lärdomsprov även mottog doktorshatten. Ått hon kom först i raden av de 27 medicinarna är en namnens tillfällighet, men de starka appåder hon även skördade visade allmänhetens värdesättning. Hon har sedan flera år tillbaka varit en bemärkt läkare och hon har satt in sina sociala och samhälleliga intressen för en sundare och lycklig mänsklighet. Hennes begåvning med dess skarpa blick och klara tänkande har danat henne till en god och väl rustad förkämpa för sin verksamhet. Det visade hon även på sin disputation.

Vi bringa henne vår hyllning!

Ada Nilsson

Till Redaktionen av Tidevarvet.

Anhålles om plats i Eder ärade tidning för nedanstående:

Under de år, undertecknad varit prenumerant på Tidevarvet, har jag fått det intrycket, att tidningen mycket energiskt velat göra sig till tolk för de utpräglade kvinnosaksintressena, samt att den med skärpa förfäktat kvinnornas kompetens inom olika områden, ej minst det politiska.

Såsom kvinna anser jag det givetvis mycket uppbyggligt höra kvinnornas förgnäga framhållas, men jag anser också, att sådant bör ske med en viss konsekvens.

I n:r 21 av Tidevarvet för den 27 maj d. å. påtalas emellertid i en notis om högerns stora medborgartåg i Stockholm, att »kvinnor och ungdom utgjorde en övervägande del av de tågande massorna», samt tillägges: »*Förstodo verkligen dessa kategorier den sanna innebörden av den ståtliga uppmarschen?*»

Menar alltså Tidevarvet, att kvinnornas förståndsgåvor äro så underlägsna männens, att de förras talrika anslutning till medborgartåget är ägnat att förringa värdet av den opinionsyttring, som detta var avsett att utgöra?

Och är vänsterpolitik enligt Tidevarvets mening något, som särskilt lämpar sig för enfaldiga själar? Ty jag har aldrig sett Tidevarvet sätta ifråga kvinnornas förmåga att fatta de läror, Tidevarvet förkunnar.

Skulle det verkligen vara så illa beställt med kvinnornas intellekt, som den nyssnämnda notisen i Tidevarvet låter påskina, vore verkligen på tiden att genast upphöra med alla strävanden för kvinnornas ökade inflytande på det offentliga livet.

Motala den 29 maj 1933.

Inchen Malmæus.

*

Det är lätt att konstatera att kvinnornas intresse för politik är mycket litet. När de därför demonstrerar i stora skaror för en viss given paroll, men man har anledning misstänka att den parollen inte helt täcker ledarnas syfte, innebär det ingen misstro till deras intelligens, om man ifrågasätter deras politiska skarpblick. I ännu högre grad gäller detta resonemang om de unga flickor, som skolklassvis deltog i demonstrationen.

Red.

Kvinnans plats i Tredje Riket.

Som en skarp propaganda för nationalsocialismens idéer i kvinnofrågan verkar den entusiastiska intervju med fru Goebbels, som publiceras i senaste numret av Idun.

De tyska kvinnorna ha offrat mycket för nationalsocialismens seger, framhåller fru Goebbels och anser vidare att där mannen förlorar taget bör kvinnan gripa in. Men bara på underordnade och oavlönade platser! Och vad menar fru Goebbels och »Damernas egen» om *Hitlers* egna ord att »kvinnan finner sig allra bäst till freds med livet när hon blir brutaliserad och hållen i sträng tukt och lydnad. Sammanlevnaden mellan man och kvinna reglerar sig endast i enlighet med denna enkla psykologiska lag. Kvinnan fyller desto bättre sin bestämmelse ju hårdare och hänsynslösare mannen låter henne känna sin övermakt.»*)

Intervjun ger även ett gott exempel på nationalsocialisternas skrupelfria sätt att handskas med sanningen. Den nya staten, heter det, »har tagit ungdomen från gatan, samlat den i arbetsläger» etc. Det kan vara skäl att erinra sig, att arbetsläger för ungdom skapats redan före den nya regimen och att de — på de platser där systemet varit som bäst utarbetat och som nu tjänar till förebild — genomförts av människor, som den nya regimen har avsatt!

*) Citerat ur *Mein Kampf* efter S. Neander-Nilsson: Europeer. Bonniers 1932.

Ett stipendium
på 100: — kronor för bevistande av en kurs vid *Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad* kan sökas hos Skåneförbundet av Svenska Kvinnors Vänsterförbund genom adjunkt Hulda Lundh, Långgatan 12, *Ystad*. Utom den nu pågående vårkursen, som avslutas den 26 juni kommer två kurser på vardera omkring tre veckor att anordnas vid Fogelstad under 1933, en sommarkurs från 6 till 28 juli samt en höstkurs från 7 till 29 september. Inträdesvillkor för kurserna är att vara vid god hälsa och ha fyllt 25 år. Prospekt och alla upplysningar genom rektor Honorine Hermelin, Fogelstad, *fullta.*

Fogelstadförbundets årsmöte

23—25 juni 1933

Mötets ämne:

Inför diktaturen.

Var stå kvinnorna?

Kallelse och program senare.

Har Ni hört, att man kan få en gedigen och pålitlig salva för sår och skador, till endast 75 öre??? Vad heter den? Yge»salvan förstås! **Var och en som provat Yge»salvan rekommenderar den!** Ni erhåller omgående och portofritt en ask Yge»salva, om 75 öre i 5»öres frimärken, jämte Eder adress, insändes till
Kem. Tekn. Institutet Yge, Tureberg (invid Stockholm).

Tidevarvet

Mot diktatur
Mot våld
Mot klass- och rashögfärd
För demokrati
För pacifism
För rättssamhället

Stöd våra strävanden!
PRENUMERERA
på postgiro 1544
Halvårsprenumeration Kr. 3:25

Viggbyholmsskolan
INTERNATSKOLA FÖR GOSSAR OCH FLICKOR.
Viggbyholmsskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas begåvning, arbetstakt och intresseinriktning.
Skolan består av en fyraårig grundskola (förberedande klasser) samt en därpå följande sjuårig skola, avsedd att skänka en allmän medborgerlig utbildning. Elever som skola gå vidare till akademiska studier kunna inom två år nå studentexamen, övriga elever kunna anknyta till skolor för vidare praktisk-teoretisk utbildning (tekniska, merkantila eller praktiska skolor).
Såväl gossar som flickor mottagas från nybörjarstadiet. Skolan är belägen vid Stora Vårtan, ca 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom undertecknad, adr. Viggbyholm. Tel. 50.
PER SUNDBERG.

Maria Lazar:

Icke barnförbjudet.

Finns det verkligen ännu människor, som läser detektivromaner? Finns det detektivromaner, vars hemska överraskningar förmår skänka spänning och avspänning från vardagslivets sorger och mödor? Finns det filmer, som man uppsöker i förbifarten om kvällarna, för att njuta litet flott förbrytarromantik, som ligger så lugnande långt ifrån det normala enskilda ödet: äventyrliga ligor med sina hemlighetsfullt ädla anförare, nattliga överfall, bortrövanden i bilar, hemlig flykt, försvunna existenser, brandfacklor, dystra sammansvärjningsceremonier, rökelse, lager och blodlukt. Sköna, vilda och lyckligt overkliga värld, som man smålog åt, därför att den inte ens tog sig själv allvarligt. Bara unga, mycket naiva människor tog den ibland på allvar, äventyrslystna pojkar trodde på den och slöt sig tillsammans, drog åstad med revolvrar och köksknivar och vaknade sedan skamsna inför domstolen till en verklighet, som egentligen inte finns längre. Sådana barn brukade för en tid bli förbjudna att gå på bio. Och var en film särskilt hemsk, dess skräckhistorier särskilt förföriskt framställda så hette det: *Barnförbjudet*. Så gick det till i en skön, inte alls särskilt vild, numera för länge sedan overklig värld.

En vis domare skulle säkert förbjuda hela den nuvarande verkligheten för barn och ungdom. Varje tidning, varje radionyhet är full av otroligt kolportage. Att tillhöra en kamporganisation är varje framåtsträvande ungdoms plikt. Hövdingen står direkt i Guds ställe. Att hata den föreskrivne fienden intill döden är en ära. Att plåga honom är ingen skam, att håna och förakta honom är sed. Vad som hittills inte kunde komma ifråga för ett barn med en bara någorlunda skaplig uppfostran att säga eller göra mot sina kamrater, är nu vardagsbruk i skolor och kaserner. Man är förbrödrad genom mörka och oförklarliga blodsband, man känner igen sin sort på tecken och rörelser. Facklor flammar, eldbränder stiger mot himlen, nattliga horder genomsöker våningar och affärslokaler, människor flyr över bergspass, genom skogar, man hittar döda på ensliga gator — nej, det får vara slut, det låter ju redan som en skräckfantasi. Låt oss hålla oss till det offentliga underrättelseväsendet. Varje saga bär ett frö av verklighet i sig. Låt oss hålla oss till detta frö, d. v. s. den offentliga nyhetsförmedlingen. Låt oss höra dagsnyheterna varje kväll, läsa dem varje morgon. Och detektivromaner kommer att bli fullständigt överflödiga.

Det var ganska märkvärdigt att iakttaga hur karaktären av kolportaget, som också de förnäma och högst bildade alltid gärna brukade leka litet med, förändrades i samma ögonblick som de skyltfönster slogs in, vilka skilde kolportaget från den verkliga världen. En otäck lukt slår plötsligt emot en. Det hela är bara frånstötande, långtråkigt, fult och gement. Man skäms för det, så som man ibland skämdes som barn, när man läste en förbjuden bok och plötsligt märkte, att den inte bara var en förbjuden bok utan också verkligen smörja. Man ville helst stoppa fingrarna i öronen, men det får man inte eftersom man är delaktig i den tid som är. Ty detta kolportage, som en gång föreföll oss alla i någon mån begripligt, därför att det härrörde från ett omoget och därför barbariskt tillstånd hos mänskligheten, verkar som sann upplevelse inte mindre pinsamt, än om man måste se på hur fullvuxna män kröp på alla fyra och sög på tummen. Endast en outvecklad eller sjuklig fantasi kan finna en sådan värld uthärdlig. En ful, vild och förnedrande värld.

Icke förbjuden för ungdom utan tillåten och vidöppen. Blod och rus och vajande fanor och i bakgrunden ett milt och tryggt hem. Där mannen slukar detektivromaner, där läser frun med begärlighet den färgade veckopressen. Strunt är kolportagets andra sida, inte bara i litteraturen utan också i livet.

Men vem behöver i dessa tider läsa sådan lektyr? Varför detektivromaner, äventyrsfilmer? Verkligheten är ju ändå övermättad av råa sensationer. Den som vill fly från verkligheten kanske bör läsa de innerliga franska kärleksromaner, i vilka hjärtat ännu har tid för känslor, ögat blick för ett landskap, nerverna mod att uppfatta nyanser. Hur långt avlägset detta förefaller, hur osannolikt! Mycket längre bort än häxprocesser, inkvisition, förföljelser av de första kristna och slavhandel. Allt har redan funnits en gång och allt har kommit tillbaka.

En hel värld, som borde förbjudas för ungdom. Men var är de vuxna, som uttalar maktordet? Gentemot vår tids kolportage tycks de vara maktlösa. *För närvarande.* Den store brodern fattas, som man skulle vilja ropa till hjälp. Var är han? I koncentrationsläger.

Estrid Falberg-Brekkan:

Det är fint att vara nazist — på Island.

Försenad vårstädning och annan poesilös sysselsättning hade hindrat mig att ägna mer än ett förstrött intresse åt politiken. Jag var därför tämligen oförberedd på nazismens snabba frammarsch, då jag den 1 maj på morgonen överraskade min sjuårige son framför spegeln, ivrigt studerande sitt ansikte. — »Mamma, hurudan *näsa* kan man *egentligen* säja, att ja har?» — »Ja, så där medelvacker.» — »Nej, jag menar: är den *bred* eller smal?» — »Mitt emellan.» — »Jaså, ja, då *kanske* jag kan våga mig ut, *pojkarna* säjer, att man skall akta sig, för nazisterna ämnar *dräpa* alla med *breda näsor!*» —

Även här uppe har leken börjat — en man reste till Tyskland, fick lov att trycka en hög herres hand (efter vad det påstås) och hemvände, uppfylld av hans ande. — Hakkorset (som f. ö. sedan Islands Ångfartygsbolag bildades, varit dess *bolagsmärke)* pryder nu rock- och kappuppslag på inte så få vikingaättlingar — har man inte råd att köpa det i silver, ritas det med krita; det är »fint» att vara nazist.

Man har exercis och då och då praktiska övningar i form av små fredliga sammandrabbningar med kommunisterna. För att nationalisera rörelsen har man nu bytt namn och kallar sig *Kjödernissinnar*, det är uttytt: fosterlandsvänner, deras programpunkter äro många, men de viktigaste tyckas vara: För Gud, fosterland och riksvärn — måhända i omvänd ordning.

För övrigt ämnar man taga itu med litet av varje — och inte ont i det, om det är allvarligt menat och lyckas, för det finns mycket, som behöver reformeras. Men tonen i deras nystartade blad: »*Islands pånyttfödelse*» bådar intet gott, ty den är i varje fall inte *mera* hyfsad än de andra partiorganens. Något judehat förmärkes inte; här finns heller inga judar, men det är tydligt, att det är *bättre* att vara *helras* än *halvras*. De unga »fosterlandsvännerna» kräva unionsupplösning, men jag antar att detta inte skall ge anledning till några allvarligare förvecklingar. Även om det torde vara enstaka vuxna personer ur de konservativas led, som stå bakom, så har rörelsen dock karaktär av barns försök att likna de vuxna (sett av en opartisk utomstående). För den gamla Fristatens skull får man väl önska, att leken inte blir vare sig långvarig eller allvarlig.

Altinget sitter ännu med många viktiga frågor olösta; — böndernas påhälsning i huvudstaden fick inte den verkan man resp. hoppats och fruktat. — Den norska handelstraktaten (en outtömlig källa till lidelsefull diskussion) har stadfästs av tinget. För bönderna betyder den, att de eventuellt kunna få sälja intill 60-tusen tunnor saltat fårkött i Norge till billigt pris men med relativt låg tull. Men till gengäld ha norska sillfiskare fått diverse rättigheter, som förmenas komma i kollision med landets egna barns intressen och huvudnäringen: fisket. Man gör sitt yttersta för att hjälpa bönderna att hålla sig flytande — det är väl av gammal vana man håller fast vid att lantbruket är *hörnstenen*. Sant är ju att sillen kan utebli och måhända torsken med, ifall det skulle behaga havsströmmarna att ändra kurs en vacker dag. Men så kan man ju frukta att det kunde bli illa ställt även för det, som växer och lever på land. Ingenstädes torde man ha så höga priser på lantbruksprodukter som här, och medelst nya tullar söker man ytterligare höja dem. Men dryga transportkostnader, *smarta mellanhänder* och utan tvivel opraktisk administration reducera bondens vinst högst väsentligt och hålla stora delar av städernas och fiskeplatsernas befolkning så nära svältgränsen som möjligt — trots överflöd av mat i landet — precis som annorstädes...

Medan detta sker, smyckar sig »Sagoön» i sin sommarprakt — den tiden är kommen, då t. o. m. vi utlänningar för naturens sublima skönhet kan förgäta mörktidens kval. Om vintern kunna vi frestas att hata och förbanna landet, men de ljusa sommarnätternas obeskrivliga ljuvlighet inte blott försonar oss utan binder våra hjärtan med eller mot vår vilja till detta stora, tysta land...

Tysta??? I tre timmar har jag suttit vid mitt öppnade fönster och skådat ut mot den underbaraste fjällring mot en vårgrön himmel, förgäves väntande på en minuts tystnad — runt omkring äro högtalare i gång, och musik från alla världens hörn blandas till ett kaos. I stället för att inspireras till upphöjda tankar, blir jag jordbunden och spekulerar på att köpa mig en tunna isländskt saltkött *från Norge* för att få det cirka en tredjedel billigare än här...

—

Levande liv.

Sedan en månad tillbaka, då jag fann ett exemplar av denna samling om ett tjugotal dikter, som råkat förirra sig till en svensk bokhandelsdisk, är den lilla boken en av mina käraste. Visst har jag funnit sådana äkta pärlor förut, en här och en där, men sällan så många klara och lysande och påtagligt äkta bundna tillsammans i ett enda band som här.

Om författarens yttre vet jag nästan ingenting. Han lär vara en ganska ung man; men av ett meddelande från förlaget på pärmens bakersta sida ser jag, att han redan förut framträtt med ett par böcker: I den graa dæmring, Janus och Den hungrige ild, samt att dessa av recensionsutdragen att döma synas ha tillvunnit sig sina recensenters beundran och ingett dem förhoppningar om god fortsättning. Jag skulle våga gissa, att åtminstone en del av dessa förhoppningar nu äro infriade i och med Det levende livet. I varje fall känner jag själv en stor tacksamhet och glädje över boken och det är därför — mera än för att recensera författaren i vanlig mening — som jag skulle vilja ge luft åt dessa mina känslor.

En klarsynt, sanningsälskande och renhjärtad predikare av denne mans kaliber är nog med nödvändighet ganska ordkarg. De flesta dikterna äro rätt korta, — och de flesta orden också för övrigt. Han känner tydligen ordets bristfälligheter — vid jämförelse med den verklighet, de vilja återge — och han är tydligen lite rädd för dem, då de komma i stora flockar. Därför är han påtagligen sig själv, då han i dikten »Han er...» sjunger:

Han rekker sin hånd uten ord.

och på ett annat ställe i samma dikt:

Han fyller et sinn med en sødme langt større
enn misbrukte ord kan fortelle.

Men fastän hans ord som oftast äro karga i känslan av sitt ansvar så kunna de också vara milda och veka som harpotoner.

Och vare sig orden äro karga eller veka, så komma de alltid som sång. Därför kan han »*sjunga*» om något sådant som Sannheten:

Den sannhet, som sådd med de nennsomste tanker

om høsten blir bølgende akrer,
er ikke den sannhet som selges i skjepper
av alle som høkrer och sjakrer.

Den sannhet som segner, en vingeskutt fugl,

og ber for sin innerste drøm
er ikke den sannhet som kneler for altret
og kysser en guldvirket søm.

Den sannhet, som flettes av levende tanker
til drakt for en levende sjel
er den som har loddet det største og minste

og elsker hver eneste del!

Sanningens fiender äro løgnen og frykten. Om dem sjunger han i dikten Løgn og sannhet följande:

Og løgn og frykt som i sinnet brer sig,
og sorg som tynger lik berg av bly,
har ædt sig inn gjennem hjertets ganger
fordi du selv gav dem livd og ly.

Han »förstår» bland annat nutidsmänniskans överdrivna utåtvändhet och vet att vi äro rädda, ja, till och med generade för att rikta vår blick in »I dypet av oss selv».

Men allikevel, hvad er det for en spenning
som går ut fra denne hemmelige krypt,
og som når oss lik et eko av en brenning,
når vi bøier oss og lytter fromt og dypt?

Det är tydligen mycket, som denne unge författare hunnit höra och se, då han bøiet sig och lyttet. Men oftast tycks han ha hört sången om skapande kraft och levande liv, ty till dem återkommer han i den första och i den sista av sina nu utgivna dikter.

I den sista, som heter Skapende liv, säger han om Livet, att det

går som sang gjennem grend, bygder,
favner alt som i trygg dans.
Skaper gjenklang og ny rytme,
speiler alt og gir alt glans.

Och det sistnämnda kan man nog i viss mån också säga om det skapande liv, som heter Stein Backe.

Nils Simonsson.

Det levende livet. Dikter av *Stein Backe*, Oslo. — Aschehoug & Co., 1932.

Råd och Rön

DESINFEKTIONSANSTALTEN

EDV. JACOBSSON, RINGVÄGEN 149, av Kungl. Medicinalstyrelsen auktoriserad desinfektör. Specialitet: Cyanrökning av hela fastigheter. Ensamförsäljare för Tulléx-vätska och Tulléx-Rökblock. Obs.! Giftfritt. Kan utföras av vem som helst. Följ noga bruksanvisningen.
Tel. 40 00 21, 43 19 93.

FRUKT och KONSERVER

1:sta klass Fruktaffär
Skepparegatan 96 (ing. fr. Strindbergsg. H. S. B:s hus)
Välsorterat lager av Frukt, Konfekt, Kaffe, Konserver, Grönsaker m. m.
Trots våra billiga priser lämna vi *3 proc. rabatt* å alla varor mot 100 kronor i kassakvitton.
Gör oss ett besök — Ni blir belåten!
LJUNGSTRÖMS FRUKT·
Tel. 62 09 47.

INREDNINGAR

ynque Lundström
dekorerar
konserverar, färgsätter, inreder.
Kungsg. 39 6tr 117073

LUNDBORGS
BIRGER JARLSGATAN 31, 1 tr.
Specialité: *Medicinsk hårskötsel mot håravfall, Specialvatten mot grått hår, Manicure, Ansiktsbehandling, Fotbehandling, Permanent ondulering.*
Telefoner 11 29 76, 11 47 25.
Specialstudier i Paris och Wien.
Man spricht Deutsch.

OPTIKER

Ur & Optik
(Petrus Ahlén)
Karlavägen 87. Tel. 62 41 17.
Utprovning av glasögon efter läkarrecept under fullgod garanti utföres av mångårig fackman. — Urreparationer utföres omsorgsfullt.

RIKSKAFFE

Kungshovs
Rikskaffe.
Fritt från coffein o. garvsyra
Smakar som KAFFE *men kostar endast hälften.*
Hygienisk förpackning. 1/4 kg. 40 öre.
Hälsokaffe! Sparkaffe! Pröva det!
Efterfråga hos närmaste affär eller ring 53 77 88.
Stockholm. Vi garantera varan.

Tussin
Lagligt skyddat

Enkelt örtmedel för slemlösning. Pris kr. 1:25, originalpaket till en liter dekokt. Å apotek.

Lindholms Droghandel,
Stockholm 21.

Lucks kaffe special

Restaurang
Port Arthur
Blekingegatan 40
(Hörnet av Götgatan)
Bra matställe

Sörmans Thé
uppskattas av alla finsmakare.
Endast en kvalité.
Den bästa.
1/4 kg. blyförpackningar Kr. 4: —.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4
och HAMNGATAN 8
STOCKHOLM

VARJE MUSIKVÄN
köper bäst och billigast alla slags Musikinstrument, Strängar, tillbehör, Grammofoner och Skivor.
Färska Pirastrosträngar inkomma varje vecka.
Största sortering.
GOTTFR. JOHANSSONS MUSIKAFFÄR
73 Västerlånggat. (Hörn. av Järntorget.)
Stockholm.
Rikt ill. priskurant gratis och franco.

Giron:r 1544
Tidevarvet började 1933 sin elfte årgång.

TIDEVARVET

Lördagen den 3 Juni 1933 — N:r 22

Prenumerera
på TIDEVARVET till årets slut.
Pris kr. 4:—

Devinez:

Hortensian.

En liten varm och rufsig sjuksköterska kom störtande på cykel genom huvudgatan i Broköping strax före stängningsdags på fördagskvällen. Hon saktade farten mitt bland bagerier och blomsterhandlare och steg av.

Hennes bror kom ut i dörren till sin herrekiperingsaffär.

— Varför har du så bråttom? frågade han, du flänger ju som en skolflicka.

— För att det är mors dag i morgon, svarade sjuksköterskan andfådd. Jag ska köpa tre tårtor och tre hortensior.

— Hur många mödrar har du egentligen? frågade han retsamt.

— Du ä då dum! Paketen till mor avgick i fredags. Men jag är väl tvungen att tänka på dom mammorna på min avdelning som jag nästan säkert vet blir bortglömda. Det går ju inte an att dom sitter där och väntar förgäves på sin firning, när alla vet att deras barn lever.

— Jo, jag tycker det går an, sade han. Varför inte? Varför går inte sanningen an? Förresten är det väl inte detsamma med en hortensia från dig heller?

— Men du förstår väl att vi låtsas att det är från Edvin och Mina och så där. Nu kan jag inte prata längre.

Han följde henne in i blomsteraffären. Det föll honom in att den lilla jäktade, förblästa och utsjasade systern kunde ha gjort sig förtjänt av en egen hortensia.

— Jaså, det har blivit så konventionellt, sade han. Lögn och förställning. Det är opassande att vara en glömd mor. Förr var det åtminstone tragiskt.

Hon stod och prutade. Hortensiorna hade blivit dyra, industrien i moderskärlek gick för fullt och varorna ökade automatiskt i pris.

— Jag får ta de minsta, sade hon generad.

— Du ska inte ta *någon*, sade han befallande. Varför ska du skrapa dig bar för en massa försumliga barn och göda bagarna, trädgårdsmästarna och telegrafverket? Vad menar du med att bjuda på den där hortensian för flera kronor, du är tokig!

— Nej då, det är en halvenskild fru som har bett mig, hon lägger ut själv hellre än blir utan.

— Det bryr jag mig inte om. Den vill jag ha. Jag tänker ge den åt dig. Det kan vara någon mening med.

— För Guds skull åtminstone inte en hortensia, sade hon. Jag tål inte se dem.

— Du kanske hellre ville ha en tårta då?

— Vet du, efter mors dag, så kan jag inte se varken hortensior eller tårtor på månader... så tack för välmeningen! Men säg, hör du, mamma har du väl inte glömt?

— Jo, det har jag, sade han. Med flit. »Alla grabbar på en gång.» Jag tål inte det. Hon ska nog se att jag kommer ihåg henne, men en annan dag. Har jag inte rätt?

— Det kan väl hända, sade sjuksköterskan och gick vidare till bagaren. För min del är jag led på mors dag. Det är en massa extra arbete, det blir tårar, febern stiger, dom får recidiv. Och jag kan inte glömma en syskonskara i fjol som kom och sjöng: Mor, lilla mor, ingen är som du, för svåraste patienten vi hade på avdelningen. De andra höll på att förgås av hög avundsjuka, men sen kom alla sångarna ut till mig i korridoren och kunde inte nog försäkra hur lyckliga de var så länge de fick ha käringen på lasarettet, för hon var så omöjlig hemma.

— Bort med barnens dag! sade brodern. Han hade glömt sina egna krampaktiga försök att instifta fars dag i fjol för att bli av med sitt gamla lager av halsdukar.

— Jag vet inte, sade system. Det är en dag på gott och ont. På förödmjukelse och bitterhet och lögn men också mycken söthet och verklig glädje. Förresten, vad man än tycker om den: nu är den här i alla fall. Du kan väl skicka mor ett telegram åtminstone.

— Nej, svarade han, aldrig. Be mig inte.

— Jasä, sade hon, adjö då.

Efter tre dagar fick han ett kort från modern med ett rörande tack för telegrammet. Han behövde inte fråga vem det var som skickat av det i hans namn.

TIDEVARVET
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.
EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6: —, halvår kr. 3: 25, kvartal kr. 1: 75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1933
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Clarté

Organ för de fritt socialistiskt intellektuella.

Helår 3: —

Adress:
CLARTÉ, Lilla Nygatan 4, Stockholm.
Postgirokonto 2874.

Undertecknad prenumererar härmed å Clarté 1933 och insätter samtidigt kr. 3:— härför å Edert postgiro 2874, att sändas mot postförskott (stryk det som ej önskas)
Namn .....
Adress .....

Den rytmiska gymnastiken gör erövringar.

På sin elevafton i fredags demonstrerade *Lalla Cassel* med en större grupp den speciella rytmiska gymnastik, som är ett viktigt led i hennes danspedagogik. Mjukhet och långt utvecklad rytmisk inlevelse konstaterade man med en beundran som stegras, när man betänker med vilka stora grupper och få veckotimmar Lalla Cassel haft att räkna för just den elevklassen. Lalla Cassels elever rekryteras i hög grad bland kårer som N. K:s och Konsumtionsföreningens personal. Säkert har hon en mission att fylla som rytmikens spridare ut i vida kretsar.

I vinter har Lalla Cassel börjat samarbeta med d:r *M. Schischkin* och skapar plastiskt ackompanjemang till hans talkörer. På fredagen läste en av dessa, *Viljorna*, Vindarnas sång ur Strindbergs Drömspel och den starka stämning som redan själva kören gav, stegrades ytterligare av de lugna, energimättade rörelserna.

Bland solodanserna var det få av rent konstnärligt värde. Men deras mängd var kanske ändå berättigad, rent psykologiskt sett, om man tar uppvisningen som en milstolpe för eleverna på vägen till större fulländning.

E—a R.

Ett Fogelstadstipendium

på 100:— kronor ledigförklaras härmed. Ansökningar till adjunkt Hulda Lundh, Långgatan 12, Ystad.

Kan Sverige ta emot...

(Forts. fr. sid. 1.)

Professor Sven Tunberg:

All god vilja finns — men inga medel.

Vi ställer gärna våra resurser vid Stockholms högskola till förfogande för utländska vetenskapsmän, säger professor *Sven Tunberg*, såvitt det inte gäller avlöningar. Vi har nämligen inga medel alls. Likaså önskar vi så långt möjligt understödja dem, som vill ha undervisning där. Men emot antagandet av alltför många utländska studenter kan man ju invända, att de efter några år i Sverige med visst skäl kan göra anspråk på svenskt medborgarskap och att alltså en invandring kan uppstå, som verkar irriterande. För övrigt är nog detta en sak, som i längden knappast kan avgöras av de enskilda högskolorna utan fordrar ett allmänt övervägande och gemensamma direktiv från regeringen.

Professor Sven Brisman:

Läget är alldeles förtvivlat.

Vad Handelshögskolan beträffar, säger professor *Sven Brisman*, är svaret tyvärr lätt att ge, då vi ofta kan ta emot endast hälften av de sökande. Vi har 100 platser och det har förekommit att vi fått ända till 200 ansökningar. Läget är verkligen alldeles förtvivlat. Jag vet därför knappt hur det skulle gå till att ge plats åt några utländska studerande. Visserligen har vi tagit emot utländska studenter efter särskilt medgivande. Men så länge vi får avvisa så många utmärkta svenska sökande har vi inte brukat göra det. Man får ju i första hand tänka på sina egna.

Professor Gösta Bagge:

Det vore mycket värdefullt att kunna bereda plats åt framstående forskare.

Professor *Gösta Bagge*, som utom sitt arbete vid Stockholms högskolas socialvetenskapliga institution är föreståndare för Socialpolitiska Institutet svarar för det senares räkning att där icke finns möjligheter att bereda plats för utländska studerande. Däremot är professor Bagge mycket intresserad av möjligheterna att ev. ta emot framstående utländska forskare som föreläsare. Oavsett den just nu aktuella frågan om de avskedade tyska vetenskapsmännen skulle detta vara mycket värdefullt i och för sig. *Men vi har inga pengar.* En amerikansk kvinnlig professor som i vinter föreläst vid högskolan har kunnat uppehålla sig här, därför att hon varit tjänstledig från sin befattning vid Yaleuniversitetet och alltså inte behövt göra anspråk på någon lön. Jag kan endast säga, slutar professor Bagge, att jag har mycket stora sympatier för förslaget och gärna skulle vilja hjälpa, men tyvärr blir ju sympatierna utan några ekonomiska resurser rent platoniska.

Professor Gunnar Holmgren:

Våra platser är inte bara fyllda utan överfyllda av svenska studerande.

Ett särskilt vanskligt område är ju läkaryrket. Detta framhåller också Karolinska Institutets rektor, professor *Gunnar Holmgren*.

Många skulle nog vilja hjälpa tyskarna, säger professorn, men det är ju mycket svårt, då så många av våra egna inte kan försörja sig. Vi har ett visst bestämt antal platser vid institutionerna och de är inte bara fyllda utan överfyllda av svenska studerande. Det är för närvarande för mycket medicinare och för mycket läkare inte bara hos oss utan i hela Norden. Man får ju hoppas att det går över. Men under nuvarande förhållanden förefaller det mig mycket vanskligt att ta emot några utländska studenter.

D:r Alma Sundquist:

En uppgift för de europeiska läkarorganisationerna att ekonomiskt stödja tyska läkares utvandring?

Också d:r *Alma Sundquist*, praktiserande läkare och ordf. i Kvinnliga läkares klubb, som är ansluten till de kvinnliga läkarnas världsorganisation, ifrågasätter våra möjligheter att ta emot tyska läkare, men understryker starkt nödvändigheten av att finna någon positiv lösning.

D:r Sundquist berättar att hon just fått brev från en av organisationens medlemmar, en framstående kvinnlig läkare som är bosatt i en större tysk stad, där hon under många år utfört ett samvetsgrant, högt uppskattat arbete. Hon har nu avskedats därför att man bland hennes förfäder två generationer tillbaka funnit en jude. Det är ett belysande exempel på många tyska läkares förtvivlade situation, de avskedas från sina befattningar och som privatpraktiserande är de oerhört kringskurna, de har ingenting att leva av och man förstår tillfullo att de vill höra efter andra länders möjligheter att erbjuda dem något arbete. Jag vill särskilt framhålla, säger doktor Sundquist, det fullkomligt orimliga i en sådan behandling av just de judiska läkarna. Tänk på att varenda tysk läkare säkert dagligen använder sig av de upptäckter som *judiska* vetenskapsmän gjort på medicinens område. Det är alldeles tillräckligt att nämna namn som Wassermann, Ehrlich, Neiser. Efter kriget har man ju gjort allt för att ästadkomma internationella förbindelser mellan de olika yrkesgrupperna och särskilt medicinen har ju ansetts som ett område, som bör hållas borta från all politik.

När det blir fråga om praktiska förslag att hjälpa de avskedade stöter man naturligtvis på oerhörda svårigheter och doktor Sundquist påpekar, dels att bestämmelserna här i landet inte tillåter utländska läkare att slå sig ned, dels att det kanske heller inte vore önskvärt att ändra bestämmelserna, och att vi redan har tillräckligt, kanske alltför många läkare. För de berömda vetenskapsmännen kan det säkert alltid beredas plats, men för de många vanliga praktiserande läkarna blir det betydligt svårare. Möjligen kunde man tänka sig som en uppgift för de europeiska läkarorganisationerna att ekonomiskt understödja dem som vill utvandra till utomeuropeiska länder, Kina, Siam etc., där det är ett stort behov av läkare, men där det faktiskt inte finns några pengar att betala dem med.

D:r Naima Sahlbom:

Hjälp de avskedade att bilda egna skolor.

Kemisten d:r *Naima Sahlbom* har i sin verksamhet inom Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet haft stark känning av hjälpbehovet för olika grupper av tyskar, inte minst judar och pacifister. Vi har också haft många rörande anbud från svenskt håll, säger d:r Sahlbom, från folk som erbjuder sig att ta emot tyskar över sommaren och liknande. Annars är det ju en synpunkt att hjälpa med pengar — som jag också sett framhållas i New York Times — så att judarna kan hjälpa sig själva, genom att bilda egna skolor för sina barn och på det sättet ge dem den högre bildning, som annars förmenas dem.

Författarinnan Marika Stiernstedt:

Låt oss visa oss gästfria och fördomsfria!

Slutligen lämnar vi ordet åt en representant för författarna, Svenska författarföreningens ordförande, fru *Marika Stiernstedt*.

Att vi är skyldiga att så mycket som möjligt visa gästfrihet och hjälpsamhet, tycker jag är en självklar sak, säger fru Stiernstedt, däremot kan jag ju inte yttra mig om resurserna för det. Men jag anser att det är mera idé att försöka göra något för de intellektuella, som kan berika vår egen kultur, och dessutom är mera internationellt inställda, än att slapa hit människor som exempelvis Svenskbyborna, som naturligtvis har svårare att acklimatisera sig. Jag hoppas att det kommer att beredas plats åt så många som möjligt och att svenskarna ännu en gång skall visa sin gästfrihet och fördomsfrihet.

Råd och Rön

FOTVÅRD

Har Ni det
besvärligt med Edra fötter och ben? Har Ni svårt att få lämpliga skodon? Vänd Eder då med förtroende till
Ingrid Hudbergs Fotvård
Gävlegatan 4, vid Vanadisplan.
Ben- och fotbehandling. Flerårig praktik.
OBS.! Besök även i hemmen.
Beställ tid pr Telefon 32 06 06.

HOTELL — PENSIONAT

BERGSTRANDS HOTELL-PENSIONAT
Alla moderna bekvämligheter. Moderata priser.
Enkelrum från 4:—
Dubbelrum „ 6:—
Birger Jarlsgatan 41 A^II (nära Stureplan)
Tel. 10 31 20. 21 60 28

MÖBLERINGSAFFÄR

STILFULLA MÖBLER
efter egna ritningar.
Kostnadsförsl. utarb. Vackra Enrumsmöbler på lager. Låga omkostnader.
Billiga priser.
JOHN ERICSON
Wallingatan 42. Tel. 20 59 95.

NATURSAFT

Använd LUTTEMANS Safter.
Specialité: APELSINSAFT.
Firman grundad 1872
Adr.: Fridhemsgatan 66
Tel. 50 32 20.

TRIKÅVAROR

Ester Nilssons Trikåaffär
Mästersamuelsgatan 42. Tel. 10 51 27.
Dam- och herrunderkläder i även extra storl. från förstklassiga svenska fabriker.
Klädningar. Strumpor i ylle, bomull, konstsilke och flor.
Knävärmare och maggördlar.
Billiga bestämda priser.

VILOHEM

SYSTER ESTERS vilo- och konvalescenthem är öppnat Sankt Eriksplan 1, 3 och 4 tr. Soliga, tysta rum.
Läkare — Diet
Telefon: 30 01 04
Föreståndarinnan.

Ingen hy är så dålig att den icke kan bli bättre efter behandling med
Landéns lavendeltinktur

Ingen hy är så vacker att dess fägring inte skulle behöva underhållas genom behandling med
Landéns lavendeltinktur

Skyddande, renande och uppfriskande. Erhålles hos parfymhandlare till 2:—, 4:— och 8:— kr. pr flaska. Den gammalmodiga flaskan och etiketten garanterar att innehållet är
Landéns lavendeltinktur

Vete-Katten's
Bageri och Kafferum
Kungsgatan 55
Klara Norra Kyrkogata 26
Stockholm. Tel. 20 84 05.